

FUNDACIÓ D'UNA CAPELLANIA A L'ESGLÉSIA DE SANT MAGÍ DE CERVERA (1809-1814)

Josep M. Llobet i Portella

Són ja força nombrosos els documents notariaus recentment localitzats que fan referència a l'església cerverina de Sant Magí i els veïns que la feren construir. La publicació de tots aquests textos de forma conjunta constituïria, sens dubte, un interessant recull informatiu sobre el tema. Dos d'aquests documents notariaus, dels quals adjuntem la transcripció de les parts més importants, donen notícia de la fundació d'una capellania en aquesta església, com veurem a continuació:

El primer document, datat el dia 13 de maig de 1809, és el testament de Josep Segarra i Oliver, comerciant de Cervera, mitjançant el qual disposava que, després de la seva mort, els seus marmessors fundessin una capellania a l'església cerverina de Sant Magí. Aquesta capellania seria perpètua, estaria dotada amb una renda anual de 400 lliures i el primer obtentor seria Vicenç Falcon, un jove natural de la vila de Casp que en aquell temps estava estudiant teologia a la Universitat de Cervera.

Vicenç Falcon i els seus successors en el càrrec estarien obligats a celebrar missa diària, a les cinc del matí durant el bon temps i a les vuit la resta de l'any amb la finalitat que hi poguessin assistir les persones interessades sense que els representés un destorb per al seu treball. També caldria que el capellà digués diàriament el rosari a l'església poc abans o després de tocada la primera oració del vespre. El toc de la campana del temple avisaria tant de la celebració de la missa com de la del rosari. L'obtentor de la capellania hauria de disposar de casa pròpia, prop de l'església, per la qual cosa els marmessors haurien de comprar-ne una amb els diners del testador.

D'altra banda, Josep Segarra, en el seu testament, disposà que, després de la seva mort, fossin traslladats a l'església de Sant Magí un santercrist gros i un quadre de la Mare de Déu del Bon Consell que tenia en la seva habitació. A més, amb la roba d'uns tapissos que hi havia a casa seva, caldria fer dues casulles, un cobrecalze i una bossa de corporals, tot el qual restaria al servei de la capellania.

Malgrat que el testador morí poc després d'haver atorgat el testament, la fundació de la capellania no pogué portar-se a terme fins a l'any 1814 a causa de la guerra contra els francesos. Així ho indica el segon document, mitjançant el qual, el dia 3 de juny d'aquell any, els marmessors del difunt Josep Segarra complien els desitjos del testador.

Amb la lectura d'aquests documents, sabem, doncs, que l'església cerverina de Sant Magí disposà de capellà pocs anys després de la seva construcció gràcies a la magnanimitat d'un comerciant de la ciutat anomenat Josep Segarra i Oliver i que el primer obtentor de la capellania fou Vicenç Falcon, el qual era natural de la vila de Casp i havia estudiat teologia a la Universitat de Cervera.

Tenim, encara, documentació posterior que ens informa tant de la compra d'una casa prop de l'església de Sant Magí per tal que servís d'habitatge al capellà que tingués cura del temple com altres qüestions relacionades amb l'herència del comerciant, però el comentari d'aquests textos el deixem per a una altra ocasió.

Textos documentals

1

1809, maig, 13. Cervera

Josep Segarra i Oliver, comerciant, de Cervera, disposa en el seu testament que els seus marmessors fundin una capellania a l'església de Sant Magí d'aquesta població i portin a terme altres actuacions relacionades amb l'esmentada capellania.

Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), Fons Notarial, Cervera, 130, Antoni Vidal, *Manual*, 1809, f. 34.

En nom de nostre senyor Déu, Jesuchrist y de la gloriosa e humil verge Maria, mare sua y senyora mia, sie. Amén. Jo Joseph Segarra y Oliver, comerciant, de la ciutat de Cervera, fill, emperò, llegítim y natural de Montserrat Segarra, pagès, del lloch de la Guardiollada, bisbat de Vich, y de Maria Segarra y Oliver, cònjuges, difunts, encontrant-me detingut en lo llit de malaltia corporal, de la qual temo morir, però ab tot mon bo enteniment, sana memòria y clar parlar, volent disposar de mos béns temporals per millor conseguir los espirituals, fas y ordeno lo present meu testament, última y darrera voluntat mia, en y ab la qual elegesch en marmessors y del present testament executors a don Francisco de Janer y de Texidor, al discret Anton Vidal, notari infrascrit, los dos en dita present ciutat de Cervera domiciliats, y a Ramon Govern, pagès, de dit lloch de la Guardiollada, mon nebot, y, en falta de qualsevol de estos, a son respective hereu y successor, als quals y a la mayor part de ells, en ausènsia, nolènsia o defecte del altre, dono ple poder y facultat de cumplir y executar la present mia testamentària disposició, segons que per mi baix trobaran descrit y ordenat.

[...].

Ítem, vull, ordeno y mano que per los dits mos marmessors, per salut y descans de ma ànima y demás de ma obligació, lo més prest que se púguia instituèsquian y fúndian, com jo de present instituesch y fundo, una capellania perpètua en la capella de Sant Magí construhida dins la present ciutat y en lo carrer anomenat de la Avall, de rèddit annual quatre-centas lliuras barcelonesas, anomenant, com jo des de ara anomeno, per primer obtentor de ella a Vicens Falcon, natural de la vila de Caspe, cursant theologia en la Universitat Literària de esta ciutat, volent que lo més prest que li sia posible se ordènia de sacerdot y, ordenat que sia, celèbria diàriament missa en dita capella per descans de ma ànima, menos en aquells dias que per malaltia o indisposició corporal no puga bonament celebrar-la, en qual cas lo absolch de la dita celebrasió durant sa malaltia o indisposició, o que altrament se imposibilitàs, de modo que no pogués celebrar-la, en qual cas és voluntat mia percivesca íntegra sa dotasió, sens dita obligació, resant solament en deguda compensació aquella oració que sa malaltia o indisposició li permètia. Y, seguit lo òbit de l'expressat Vicens Falcon, presèntian dits mos marmessors la expressada capellania al parent més pròxim meu capàs e idòneo per a obtenir-la y, en lo cas de concórrer dos o més pretensors, presèntian aquella al que sia ja sacerdot y, en falta de sacerdots, al més pròxim per a obtenir ordes sagrats, ordenant també que lo presentat per a obtenir dita capellania estiga obligat a ordenar-se dins un any

y, no executant-ho, pàsian a presentar-la a altre y aixís successivament sempre que lo tal presentat no se ordènia de sacerdot dins lo expressat any. Y, en lo cas de que en ma parentela no hi hagués subjecte hàbil y capàs per a obtenir dita capellania, és ma voluntat que los mateixos marmessors la presèntian al sacerdot ordenat de missa que millor los apareixerà y tinguin per convenient, tots los quals obtentors vull tinguin la obligació de celebrar dita missa diària, menos en los casos que quèdan expressats de son primer obtentor, la qual missa vull se celèbria, a saber, des de el dia de la Mare de Déu de mars al dia vint-y-sinch de octubre a las sinch horas del matí y a las vuit en lo restant temps del any a fi que púgan ohir-la, si voldran, tots los de aquella part de ciutat a hora còmoda y que no los impedèsquia son treball y, així mateix, que lo expressat obtentor de dita capellania tinga obligació de dir y resar diàriament lo rosari en la pròpia capella poch antes o después de tocada la primera oració, avisant-se al poble ab lo convenient toch de campana, aixís per celebrasió de dita missa com del indicat rosari. Y, respecte que és ma voluntat que lo dit obtentor tinga casa pròpia a hont habitar, encarrego a dits mos marmessors cómprian una casa cercana a dita capella o en lo expressat carrer, a lo menos, y que aquella pósian ab alguna comoditat y desència per habitasió del dit obtentor y consígnian aquella a la dita fundasió, assignant al obtentor lo rèddit de quatre lliuras, deu sous, annuals per mantenirla, debent suplir lo obtentor los demás gastos o treballs que impòrtian las obras que convíngan fer-se per sa subsistència y manutensió. Y dono plena facultat als dits mos marmessors de fer y executar la dita fundasió ab las prevencions y modo que sobre tinch disposat y ab aquellas altras que encòntrian útils y convenientes per a què tinguia son degut efecte.

[...].

Ítem, vull y és ma voluntat que lo santchristo gros de mon quarto y lo quadro de la Mare de Déu del Bon Consell que tinch en lo mateix sían colocats en la referida capella de Sant Magí, per adorno de aquella, en lo puesto que millor aparega a mos marmessors.

Ítem, declaro també que, respecte que tinch disposat de que mos marmessors cómprian y compònguian una casa per lo obtentor de la capellania que deixo ordenat fundar en dita capella de Sant Magí y nombrat per primer obtentor al dit Vicens Falcon, vull y és voluntat mia que a est li sia entregat per forniment de dita casa y desència sua dotse cadiras, sis llensols, sis coixineras, sis tovallolas, quatre estovallas, sis tovallons, un llit de po[s]ts y banchs, ab sa màrfega y matalàs, dos coixins, una taula, sis aixugamans, una conxa y un

cobrellit de indianas, alguns quadros per adorno de son quarto y un regular sortiment de cuyna, tot de lo que se encontrará en ma casa, y, mentres que tardarà a tenir efecte la referida fundasió y que podrà abitar dita casa, vull y és ma voluntat que al dit Vicens Falcon se li donia franca estada a hont aparèguia a dits mos marmessors y, així mateix, que, mentres que tardarà a percevir lo rèddit de la expresada capellania, sia mantingut y alimentat en tot lo necessari y en la mateixa conformitat que al present lo mantinch y alimento, esperant de ell que continuarà com fins al present ha fet de cuidar de mas cosas ab la puresa y fidelitat que és regular a tal benefactor.

Ítem, ordeno y dispo que de las faldillas de tapiseria que me encontro tenir en ma casa ne mànian fer dits mos marmessors, en quant abàstian, dos casullas, ab son cobrecalses y bosa de corporals, que vull servèsquia al obtentor de dita capellania per la celebrasió de la misa y que, entregant-se o guardant-se en la sacristia de dita capella per dit efecte, quédian ditas cosas al cuidado y disposició del expresat obtentor com a cosa pertanyent a la dita capellania.

[...].

Fet y firmat fonch lo present meu testament en un quarto de ma casa que tinch pròpria en la ciutat de Cervera y en son carrer Major vuy, als tretse dias del mes de maig de mil vuit-cents y nou, essent presents per testimonis, cridats y per boca de mi dit testador pregats, don Gregori Manuel Fasson, escrivent, y Joan Pereta, negociant, los dos en dita ciutat domiciliats. Y dit testador, al qual jo lo notari infrascrit fas fee conèixer, per haber dit no sabia escriurer, firma, de sa voluntat y en sa presència, un dels testimonis.

Per dit Joseph Segarra, testador, y de sa voluntat, firmo don Gregori Manuel Fasson, testimoni.

En poder de mi Anton Vidal, notari.

2

1814, juny, 3. Cervera

Els marmessors del difunt Josep Segarra i Oliver, comerciant, de Cervera, funden una capellania a l'església de Sant Magí d'aquesta població.

ACSG, Fons Notarial, Cervera, 130, Antoni Vidal, *Manual*, 1813-1814, f. 52.

En nom de nostre senyor Déu, Jesuchrist y de la gloriosa e humil verge Maria, mare sua y senyora nostra, sia. Amén. Nosaltres don Francisco de Janer y de Texidor, Anton Vidal, notari públic real colegiat de Cervera infrascrit, y Ramon Govern, pagès, del lloch de la Guardiolada, en nom y com a marmessors y executors del testament y última voluntat de Joseph Sagarra, comerciant que fou de la pròpia ciutat, per est elegits y annomenats durant sas respective vidas y, en falta de ells, a sos respective hereus y successors, ab son últim y vàlido testament que féu y otorgà en poder del notari avall escrit als tretse de maig de mil vuit-cents y nou, en dit nom, per quant lo nomenat Joseph Sagarra, ab lo precalendat son testament, entre altres coses, disposà y ordenà lo següent:

«Ítem, vull, ordeno y mano [*segueix la disposició del testament on consta l'obligació que tenen els marmessors de fundar la capellania*].»

Y desitjant nosaltres los otorgants donar cumpliment a la sobre inserta disposició, per so, a major glòria de Déu, nostre senyor Jesuchrist y de sa mare santíssima, del gloriós sant Joseph, patró de dit difunt, y de tota la cort celestial, per salut y descans de la ànima del nomenat Joseph Sagarra y demás de sa obligació, fent, emperò, estas cosas ab autoritat y decret del il·lustríssim y reverendíssim senyor bisbe de Solsona e/o de son il·lustre senyor provisor, vicari general y oficial, instituïm y fundam una capellania perpètua en la capella de Sant Magí construïda dins la present ciutat de Cervera y en lo carrer anomenat de la Avall, volent y ordenant que son obtentor sia tingut y obligat en celebrar diàriament missa en dita capella per descans de la ànima del mateix difunt y obligacions suas, a saber, des del dia de la Mare de Déu de mars al dia vint-y-sinch de octubre a las sinch horas del matí y a las vuit en lo restant temps del any, al objecte previngut per dit testador, menos en aquells dias que per malaltia o indisposició corporal o que altrament se impossibilitàs, de modo que no pogués celebrar-la, en qual cas, inseguint la voluntat de dit testador, se'l absol de dita celebració durant sa malaltia o indisposició, en qual cas puga percivir y haber íntegra sa dotació resant solament, en deguda compensació, aquella oració que sa malaltia o indisposició li permètia, y, així mateix, sia tingut y obligat en resar diàriament lo rosari en la mateixa capella poch antes o después de tocada la primera oració del vespre, avisant al poble ab lo convenient toch de campana, aixís antes per celebració de dita missa com del indicat rosari, y, finalment, ab todas las demás prevencions, modo y forma que queda previngut y expressat en la preinserta clàusula, annomenant, com annomenam, per primer obtentor de dita capellania al expressat Vicens Falcon, inseguint la voluntat del dit testador y ab arreglo en tot y per tot a

ella. Y, com tota pia fundació dega ser competentment dotada, inseguint la mateixa disposició y voluntat de dit testador, assignam y consignam, oferim y donam a nostre senyor Déu, Jesuchrist y a dita pia fundació e/o per ella a son obtentor, perpètuament, la quantitat annual de quatre-centas lliuras, set sous y quatre diners resultant dels censals infra escrits y següents: [*segueix la descripció dels censals*]. Los quals censals estan subjectes al pacte de redimir, que deurà observar lo obtentor de dita capellania en tot temps y cas que esdevinga sa lluhició. La qual assignació y consignació, oferiment y donació fem a favor de dita pia fundació e/o per ella a son obtentor aixís com millor dir y enténdrer se pot, extraent, en dit nom, de nostre dret, domini y poder los precitats censals y aquells posam en mà y poder de dita pia fundació y de son obtentor ab tota plenitud de drets, en forsa dels quals puga lo mateix obtentor, en son respective temps, demanar, exigir, percivir y cobrar las ànnuas pensions y porratas que en avant venseran y de ellas firmar recivos, àpocas y demás escripturas nescessàrias y al efecte exposar clams y reclams, instar execusions y fer tot lo demás que fer hauríam pogut antes de la present consigna y cessió, pues que, reposant en nostre lloch y dret al obtentor de dita capellania, lo constituïm y ordenam nostre procurador com en cosa pròpria per a executar-ho a sa voluntat y, venint lo cas de lluhició dels referits censals, dega son preu depositar-se en lloch tuto y segur, de a hont no puga ser extret sinó per via de reesmers en favor de dita capellania, ab la perpètua clàusula de reesmers y ab autoritat y decret del il·lustríssim y reverendíssim senyor bisbe de Solsona e/o de son il·lustre senyor provisor, vicari general y oficial o per son corresponent delegat, fent y firmant lo mateix obtentor de la dita capellania los corresponents actes de lluhició y quitació de aquells, ab totas las clàusulas de sa naturalesa y demás en semblants posar acostumadas. Y prometem la present fundació y totas las cosas en ella contengudas tenir per fermes y agradables y en contra no fer ni venir, baix obligació de tots los béns, rèddits y emoluments de dita marmesoria, mobles e immobles, haguts y per haber, ab totas renúncias nescessàrias y ab jurament que en la deguda forma de dret fem y prestam llargament, suplicant a sa il·lustríssima lo senyor bisbe de Solsona e/o a son il·lustre senyor provisor, vicari general y oficial se dignen admètrer esta pia fundació y en ella interposar sa autoritat y decret. Y quedam advertits que de est acte se'n ha de péndrer rahó en lo offici de hipotecas de esta ciutat dins lo termini y per los efectes de la real pragmàtica, en testimoni del que aixís ho otorgam y firmam en la ciutat de Cervera a tres dias del mes de juny del any del naixement del Senyor de mil vuit-cents y catorse, essent presents per testimonis Bonaventura Farré, escrivent, de dita

ciutat, y Francesch Palou, pagès, del lloch de la Guardiollada, a estas cosas cridats. Y dits otorgants, coneguts per lo notari avall escrit, los dos primers ho firman de punyo propri y, per dit Ramon Govern, per haber dit no sabia escriurer, ho firma, de sa voluntat, un dels testimonis.

Francisco de Janer, marmessor.

Anton Vidal, marmessor.

Per dit Ramon Govern, que diu no saber de escriurer, firmo de sa voluntat y presència Bonaventura Farré, testimoni.

En poder de mi Anton Vidal, notari.